

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu B., proti žalovanému S. zastúpeného advokátkou JUDr. V., **o zaplatenie 109 777,-- Sk (3 643,93 EUR)**, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 1 Cb 666/02, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. júna 2006 č. k. 5 Obo 54/2005-103, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu **z r u š u j e** a vec sa **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 1Cb 666/02–62 z 22. novembra 2004 žalobu zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa v konaní domáhal, aby súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 109 777,-- Sk titulom úrokov z omeškania a náhradu trov konania. Žalovaný žiadal žalobu v plnom rozsahu zamietnuť z dôvodu, že žalobca uplatňuje poplatky z omeškania z poplatkov z omeškania (akoby úroky z úrokov), čo v danom právnom režime nie je možné. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 24. novembra 1995 sp. zn. 2 Cb 13936/92 bol žalovaný (pred zmenou obchodného mena a sídla V., a. s., K.) zaviazaný zaplatiť žalobcovi V. 1 224 540,-- Sk (poplatky z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr) a nahradiť mu trovy konania 48 960,-- Sk. Dohodou o postúpení pohľadávok zo dňa 4. mája 2000 spoločnosť V., a. s., O., postúpila na žalobcu svoje pohľadávky proti dlžníkovi V., a. s., K., z penalizačných faktúr v celkovej výške 1 739 094,-- Kč. Dodatkom z 18. júna 2000 došlo ku zmene sumy postúpených pohľadávok na 1 724 170,-- Sk z dôvodu, že penalizačná faktúra č. 550454 na 14 924,-- Sk bola uhradená na účet postupcu. Podaním zo dňa 4. mája 2000 postupca oznámil dlžníkovi postúpenie pohľadávok a tiež ho oboznámil s dodatkom zmluvy

o postúpení pohľadávok. Dodatkom ku zmluve o postúpení pohľadávok zo dňa 15. novembra 2001 si v bode 2 zmluvné strany dohodli, že s postúpenými pohľadávkami prechádzajú dňom postúpenia na postupníka všetky práva zo záväzku, vrátane práva na zaplatenie poplatku z omeškania. V konaní Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Cb 13936/92 bol žalovaný zaviazaný zaplatiť poplatky z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr. Žalobca ako právny nástupca oprávneného vyúčtoval žalovanému podľa ustanovení Hospodárskeho zákonníka (*d'alej len „HZ“*) poplatok z omeškania, pretože v stanovenej lehote nesplnil povinnosť vyplývajúcu mu z rozsudku. Je nepochybné, že na tento právny vzťah, ktorý vznikol pred účinnosťou Obchodného zákonníka, sa vzťahujú ustanovenia HZ. Uplatňovanie poplatku z omeškania podľa § 378 ods. 1 HZ viaže žalobca na vykonateľný rozsudok súdu, z ktorého vyplývajúca povinnosť v stanovenej lehote žalovaný nesplnil a neuhradil právnomu predchodcovi žalobcu priznanú čiastku. Podľa názoru súdu však vo veci nebolo vydané rozhodnutie, s nesplnením ktorého spája ustanovenie § 378 ods. 1 HZ oprávnenie uplatňovať nárok na zaplatenie poplatku z omeškania, pretože nemožno stotožňovať arbitrážne rozhodnutie s rozsudkom súdu. Pokiaľ by žalobcovi, resp. jeho právnomu predchodcovi bol priznaný poplatok z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr arbitrážnym rozhodnutím, mohol by sa v súdnom konaní úspešne domáhať zaplatenia poplatku z omeškania podľa § 378 ods. 1 HZ. Na základe uvedeného súd žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 veta prvá O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúc o odvolaní žalobcu rozsudkom č. k. 5 Obo 54/2005–103 zo dňa 21. júna 2006 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému na účet jeho právneho zástupcu 9 379,-- Sk trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že podľa žaloby sa žalobca mal stať novým veriteľom dlžníka – V., a. s., K., a to na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 4. mája 2000 a jej dodatku zo dňa 18. júna 2000 a 15. novembra 2001. Predmetom postúpenia bola pohľadávka vo výške 1 739 094,-- Kč, upravená dodatkom zo dňa 18. júna 2000 a zo dňa 15. novembra 2001 na sumu 1 724 170,--Sk. Z obsahu zmluvy o postúpení pohľadávky a ani z jej dodatkov však nie je možné dovodiť, že predmetom postúpenia bola aj pohľadávka priznaná postupcovi právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cb 13936/92 zo dňa 24. novembra 1995. Žalobca v spornom prípade nepreukázal, že na neho prešiel peňažný záväzok z predmetného právoplatného rozsudku a s ním spojené práva veriteľa – postupcu voči dlžníkovi –

žalovanému. Žalobca nie je vecne aktívne legitimovaný v spore, a keďže návrh bol prvostupňovým súdom v celom rozsahu ako nedôvodný zamietnutý, odvolací súd preto jeho rozsudok podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 21. septembra 2006.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal na podnet žalobcu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky a navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že rozhodnutím odvolacieho súdu bol porušený zákon. Krajský súd zamietol uplatnený nárok z dôvodu, že žalobcovi nebol priznaný poplatok z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr arbitrážnym rozhodnutím, v opačnom prípade by sa mohol v súdnom konaní úspešne domáhať zaplataenia poplatku z omeškania podľa § 378 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka. Z uvedeného je zrejmé, že prvostupňový súd nemal pochybnosti o platnom postúpení pohľadávky v znení dodatkov a následne ani o vecnej aktívnej legitimácii žalobcu. Odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu potvrdil, ale z iných dôvodov ako prvostupňový súd, pričom ho odôvodnil len stručným konštatovaním, že žalobca v spornom prípade nepreukázal, že na neho prešiel peňažný záväzok z právoplatného rozsudku a s ním spojené práva veriteľa – postupcu voči dlžníkovi – žalovanému a došiel k záveru, že žalobca nie je v konaní aktívne legitimovaný, a keďže návrh bol prvostupňovým súdom v celom rozsahu ako nedôvodný zamietnutý, napadnutý rozsudok podľa § 219 O. s. p. potvrdil. Rozsudok odvolacieho súdu nie je náležité v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. odôvodnený, najmä preto, že súd neuviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa riadil pri hodnotení dôkazov, keď došiel k záveru, že žalobca nepreukázal, že na neho prešiel peňažný záväzok z právoplatného rozsudku a s ním spojené práva veriteľa voči dlžníkovi a nezdôvodnil, ani prečo sa nezaoberal odvolacími námietkami žalobcu. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Na základe vyššie uvedených skutočností má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

K podanému dovolaniu sa vyjadril žalovaný písomným podaním, v ktorom uviedol, že chýbajúca vecná aktívna legitimácia žalobcu je jednoznačne dostatočným dôvodom na zamietnutie žaloby (prípadne potvrdenie rozsudku, ktorým bola žaloba zamietnutá), a to

bez ďalšieho, teda bez toho, aby sa súd po tom, čo zistí vyššie uvedené, zaoberal skúmaním tvrdení a skutočností, týkajúcich sa predmetného sporu. Na základe uvedeného žalovaný žiadal, aby súd mimoriadne dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.) po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p., § 243a ods. 1 O. s. p.) v napadnutom rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Podľa § 243f ods. 1 O. s. p., mimoriadnym dovolaním môže generálny prokurátor napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak

- a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,
- b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalobca sa v konaní domáhal zaplata 109 777,-- Sk titulom poplatku z omeškania. Poukázal na to, že v konaní na Krajskom súde v Košiciach 2Cb 13936/92 bol žalovaný zaviazaný zaplatiť 1 224 540,-- Sk a trovy konania spoločnosti V., ktorá mu túto pohľadávku postúpila. Krajský súd ako súd prvého stupňa zamietol žalobu z dôvodu, že vo veci nebolo vydané rozhodnutie, s nesplnením ktorého spája ustanovenie § 378 ods. 1 HZ právo na zaplata poplatku z omeškania. Uviedol, že nemožno stotožňovať arbitrážne rozhodnutie s rozsudkom súdu. Otázkou postúpenia pohľadávky žalobcovi sa nezaoberal, zrejme nemal pochybnosti o platnosti a účinnosti postúpenia.

Odvolací súd síce potvrdil rozhodnutie prvostupňové, ale z iných dôvodov. Uviedol, že žalobca nie je v spore aktívne vecne legitimovaný, pretože nepreukázal, že na neho prešiel peňažný záväzok z právoplatného rozsudku.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k názoru, že konanie odvolacieho súdu, z ktorého vzišlo dovolaním napadnuté rozhodnutie, neprebehlo podľa zásad spravodlivého konania, nakoľko tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných

právných záveroch než súd prvého stupňa, v skutočnosti žalobcovi odňal právo namietat' správnosť jeho právneho názoru na inštančne vyššom súde. Takýmto postupom žalobcovi odňal možnosť konať pred súdom. Žalobca sa v dôsledku toho k samotným (iným) právnym záverom odvolacieho súdu nemal možnosť vyjadriť.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznával.

Ak odvolací súd potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa z iného právneho dôvodu, ako prvostupňový súd a na základe skutkových zistení, ktoré neboli predmetom dokazovania, ani tvrdení účastníkov, rozhodol tak v rozpore so zásadou dvojinštančnosti, pretože znemožnil žalobcovi uplatnenie práva domáhať sa riadnym opravným prostriedkom preskúmania skutkových tvrdení a právnych záverov prvýkrát použitých až v konečnom rozsudku odvolacieho súdu. Takýmto postupom a rozhodnutím odvolacieho súdu boli naplnené skutočnosti, zakladajúce dôvodnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Treba prisvedčiť dovolateľovi i v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je náležité odôvodnené, keďže odvolací súd v ňom neuviedol, z ktorých dôkazov pri rozhodovaní vychádzal a akými úvahami sa riadil, keď dospel k záveru, že pohľadávka nebola žalobcovi postúpená.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky dôvodne podal mimoriadne dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil podľa § 243b ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. októbra 2009

JUDr. Peter Dukes, v. r.
predseda senátu